

مهندس کامبیز فروزان

مدیر بذر، تحقیقات و آموزش

شرکت توسعه کشت دانه‌های روغنی

سخنی کوتاه

تولید بذر به صورت سنتی در کشور سابقه طولانی دارد و شاید توجه به تولید صنعتی آن از نظرها مغفول مانده باشد. در واقع پیش نیازهایی برای بهبود تولید بذر در کشور لازم است که باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد. اولین و شاید مهمترین نکته این است که هرچند مجوزهایی تحت نام تولید کننده بذر به شرکت‌های فعال در این حوزه داده می‌شود اما این شرکت‌ها به عنوان بوجاری کننده محصول عمل می‌نمایند نه تولید کننده آن.

اتفاق واژه شرکت‌های تولید کننده بذر به معنای صحیح کلمه مؤید مجموعه‌ای می‌باشد که خود امکان اصلاح و تولید رقم را داشته باشد. متأسفانه در کشور ما به دلایل ساختاری و هزینه‌های بالای تحقیقاتی، شرکت‌های خصوصی تمایلی به انجام تحقیقات مرتبط ندارند و معمولاً اصلاح و معرفی رقم فقط توسط مؤسسات تحقیقاتی دولتی صورت می‌پذیرد که به دلیل ماهیت کاری آنها تولید و معرفی ارقام از روندی کند برخوردار بوده و اغلب با نیازهای روز کشاورزان تناسبی ندارند. لذا به نظر می‌رسد ایجاد شرایط مناسب برای توسعه فعالیت‌های بخش خصوصی در عرصه تحقیقات بذر حائز اهمیت باشد.

با بررسی گزارشات مالی بذر دنیا ملاحظه می‌کنیم که گردش مالی این حوزه از فعالیت‌های اقتصادی بین ۵۰-۴۰ میلیارد دلار در سال می‌باشد. حدود ۱۲ تا ۱۳ میلیارد دلار از این حجم مالی به ایالات متحده آمریکا تعلق دارد در حالی که این مقدار برای کشور ما کمتر از ۳۰۰ میلیون دلار است. به نظر می‌رسد تقویت ظرفیت‌های داخلی برای تولید و صادرات بذر در کشور بیش از پیش باید مورد توجه قرار گیرد. از آنجایی که یکی از پیش نیازهای صادرات بذور، صدور گواهی نارنجی می‌باشد لذا باید تسهیلاتی برای آکرودیت شدن در ایستا (ISTA) فراهم نمود. از دیگر محدودیت‌های تولید بذر در کشور، عدم وجود اتحادیه‌های قوی بذری است. در واقع شاهد آن هستیم که محصولات مختلف دارای انجمن‌های صنفی مستقلی هستند که عملاً فعالیت ویژه‌ای را انجام نمی‌دهند و جز در موارد خاص کارایی دیگری ندارند پس به نظر می‌رسد تجمع انجمن‌های صنفی بذور مختلف در قالب اتحادیه‌ها بتواند ضمن تقویت مواضع شرکت‌های تولید کننده بذر امکان بهره‌برداری منافع شخصی آنها را فراهم نماید ضمن آنکه برای ورود به عرصه اقتصاد جهانی قطعاً باید تناسب مالی خوبی وجود داشته باشد. بی تردید در زمانی که بازار جهانی بذر تنها در اختیار ۱۱ کشور دنیا می‌باشد باید پذیرفت که این شرکت‌ها، برای حضور در این بازار باید با جمع شدن در کنار هم و برند سازی نسبت به تقویت خود و برند مد نظر اقدام نمایند.

در هر صورت عقیده بر این است که به رغم تلاش‌هایی که توسط تک تک دست اندرکاران این حوزه در دست اقدام می‌باشد ایجاد تغییرات اساسی در ساختار تولید بذر کشور می‌تواند منافع مطلوبی را برای کشور ایجاد نماید.